

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת מְשֻׁפָּטִים

כז' שבט תש"פ

שבת פרשת שקלים

הפטרה: ויברות יהודע. אשכ: בן שבע שנים
יציאת השבת ר"ת 18:39

מברכים חודש אדר שיחול בימים שלישי ורביעי
המוולד ליל שני 21:30 10 חלקים
גיליון 567

יציאת השבת:

18:08

ירושלים: 18:08

כניסת השבת:

17:00

ירושלים: 16:54

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

'מלך במשפט יעמיד ארץ' (משלי כט, ד), המשפט הוא היסוד לחברה מתוקנת ולכן חשוב שהשופטים יהיו נקיים מכל פניה אישית. אכן, פרשת משפטים עוסקת במשפטי ישראל וטוהר הדין. דוגמא לצדיקותם של דייני ישראל מובאת על רבי ישמעאל בנו של רבי יוסי בן חלפתא, שהיה דיין במקומו ונזהר אפילו מאבק שוחד (כתובות קה, ב) וכך מסופר עליו:

"רבי ישמעאל ברבי יוסי היה אריסו רגיל להביא לו כל ערב שבת סל של פירות (מפרדסו של רבי ישמעאל), פעם אחד הביא לו בחמישי בשבת, אמר לו: מה נשתנה היום? אמר לו: דין יש לי ואמרתי אביא לך הפירות על הדרך. לא קבל ממנו. אמר לו: פסול אני לך לדין. הושיב שני תלמידי חכמים ודנו לו את דינו. כשהיה הולך ובא אמר לעצמו: אילו היה רוצה לטעון היה טוען כך ואילו היה רוצה לטעון היה טוען כך. אמר תיפח רוחו של מקבלי שוחד! ומה אני שלא נטלתי ואילו נטלתי שלי נטלתי - כך, מקבלי שוחד על אחת כמה וכמה."

על זהירותו זו דרשו עליו (מסכת כה, א) את הפסוק (ישעיהו לג, טו): "נוער כפיו מתמוך בשוחד", כגון רבי ישמעאל ברבי יוסי". ואכן כך הורה הלכה למעשה לחכמים כמובא במסכת אבות (פרק ד, משניות ז-ח): "רבי ישמעאל אומר: החושך עצמו מן הדין, פורק ממנו איבה וגול ושבועת שוא. והגס לבו בהוראה, שוטה רשע וגס רוח. הוא היה אומר: אל תהי דן יחיד, שאין דן יחיד אלא אחד. ואל תאמר קבלו דעתי, שהן רשאים ולא אתה". אכן, נאים הדברים כשהם יוצאים מפי עושיהם. יהי רצון שנוכח לקיום בקשתנו בעת התפילה: "הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה, וְיִזְעֲצִינוּ כְּבִתְחֻלָּה", במהרה בימינו אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורין. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

פרשת שקלים

השבת מוציאים שני ספרי תורה, באחד קוראים את פרשת השבוע – פרשת משפטים, ובספר השני קוראים למפטיר את פרשת 'מחצית השקל' מתוך פרשת כי תשא.

פרשת שקלים:

בזמן שבית המקדש היה קים, מצות עשה על כל אדם מישראל ליתן מחצית השקל בכל שנה ושנה, להקריב מהם כל קרבנות הציבור במקדש, עולות התמיד והמוספים והנסכים והמנחות והקטרת וכו'. וצריך להביא הקרבנות בכל השנה מן התרומה של אותה שנה ולא של שנה אחרת:

והכל בכלל מצוה זו, אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב. אם אין לו, הוא לווה מאחרים או שואל מהם משכון וממושכנו, או מוכר כסות שעל כתפו ונותן מחצית השקל כסף, שנאמר (שמות ל'): הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהִדָּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחְצִית הַשֶּׁקֶל וגו'.

ואינו נותנו בפעמים רבות, היום מעט ולמחר מעט, אלא נותנו כולו כאחת, בפעם אחת. וכשהוא נותן מחצית השקל, הוא נותן מטבע של כסף שמשקלו לא פחות ממאה ושישים גרעיני שעורה. ולאחר שהוסיפו שתות על המשקל, משקלו - מאה תשעים ושנים גרעיני שעורה:

כל שקלי התרומה שמכל ישראל היו צריכים לבוא לבית המקדש עד לראש חדש ניסן שבכל שנה. לפי שבראש חדש ניסן היו תורמין מן הלשכה שכל השקלים באים לשם, ומוציאים משם כדי לקנות הקרבנות משקלים חדשים שנאמר (במדבר כח): זאת עלת הַחֵדֶשׁ בַּחֲדָשׁוֹ - אמרה תורה, חֵדֶשׁ וְהִבֵּא קרבן מתרומה חדשה. וצריך שיהא לכל ישראל חלק באותם הקרבנות שבאים לכפר על כל ישראל:

לפיכך התחילו בראש חדש אדר להשמיע על השקלים, כדי שיכין כל אחד ואחד מחצית השקל שלו, ויתנו כל ישראל את שקליהם בעונתם. בחמשה עשר באדר, ישבו השולחנים בכל עיר ועיר ותובעים בנחת; ומי שלא נתן, עדין אין כופין אותו ליתן. בחמשה ועשרים ישבו במקדש לגבות, ומכאן ואילך כופין את מי שלא נתן - עד שיתן:

ותקנו חכמים, שבשבת הסמוכה לאדר, או בשבת שחל בה ראש חדש אדר, יהו קורין בתורה בפרשת שקלים. לפי שבשבת כל העם נאספים לבתי כנסיות ובתי מדרשות ושומעים את הקורא בתורה, נמצא שקריאה זו בפרשת שקלים היא ההכרזה הראשונה על מצוה זו לעשותה בעונתה:

ועכשיו שאין בית המקדש קים ואין לנו קרבנות וגם מצות מחצית השקל אינה נוהגת, אף על פי כן אנו קורין בתורה בפרשה זו במועדה, כדי שתחשב לנו הקריאה בתורה כאילו קימנו את המצוה בפועל, ככתוב (הושע יד): וְנִשְׁלַמָּה פְּרִים - שְׁפָּתֵינוּ. עוד טעם, לפיכך צוו חכמינו לקרוא בפרשת שקלים במועדה, גם בזמן הזה - מהרה יִבְנֶה המקדש, ויהיו המצוות סדורות בידינו:

וחביבה מצוה זו על ישראל, כי ממנה לומדים לאהבה את כל אחד מישראל אהבה גדולה שהרי כולם שווים לפני הקדוש ברוך הוא, והגדולה שבעבודות המקודשות, אלו קרבנות הכפרה, נעשית על ידי כל ישראל בשוה, ואין עני ואין עשיר לפני המקום ולא קרוב ורחוק אלא הכל קרובים, וקרוב כולם עולה לריח ניחוח לפניו, לכפר עליהם על כל עוונותיהם:

שבת שקלים בבית הכנסת:

שבת שקוראים בה פרשת שקלים, אם היא חלה בסוף ימי שבט מוציאים בבית הכנסת שני ספרי תורה; באחד קורין בפרשת השבוע שבעה אנשים, ובשני קורא מפטיר בפרשת 'כי תשא' שבה נאמרה מצות מחצית השקל. ואם שבת זו היא ראש חדש אדר - מוציאים שלשה ספרים; באחד קורין בפרשת השבוע ששה אנשים עד סוף הפרשה, בשני קורא השביעי בסדר פינחס מענין ראש חדש, ובשלישי קורין 'כי תשא' מענין מחצית השקל:

ואף על פי שקורין בתורה בשנים או בשלש פרשיות משנים או משלשה ענינים, אין מפטירין בנביא אלא מענין אחד, מענין של שקלים בלבד, במעשה של יהודע הכהן ויהואש המלך שעל ידם נדב העם לבדק הבית (מלכים - ב יא), שלעולם מפטירין בנביא מענינה של הפרשה האחרונה שקראו בה.

פרשת השבוע מפני שהיא תדירה, קורין בה ראשונה. פרשת מוספי החדש שהיא תדירה יותר מפרשת שקלים, וקורין אותה כמה פעמים בשנה, נקראת אחריה; פרשת שקלים שאינה נקראת אלא פעם זו בלבד, נקראת בסוף:

הרי שאמרנו למעלה, הטעם שמוציאין שני ספרים ולא גוללין מפרשה לפרשה בספר אחד - מפני טורח הציבור; ובדין היה שבשבת שקלים לא יהו מוציאין אלא ספר אחד, כיון שפרשת השבוע קרובה תמיד ל'כי תשא', אף על פי כן כבר פשט המנהג להוציא ב' או ג' ספרים גם בשבת שקלים:

שבת שקורין בה פרשת שקלים, אם היא חלה בסוף ימי שבט מוציאים בבית הכנסת שני ספרי תורה; באחד קורין בפרשת השבוע שבעה אנשים, ובשני קורא מפטיר בפרשת 'כי תשא' שבה נאמרה מצות מחצית השקל. ואם שבת זו היא ראש חדש אדר - מוציאים שלשה ספרים.

להקדים רפואה למכה:

למה פרשת 'שקלים' קודמת לפרשת 'זכור'? אלא שכבר נאמר למעלה בענין זה, לפיכך קורין במצות מחצית השקל בשבת הסמוכה לאדר, לפי שבאחד באדר היו משמיעין על השקלים לתרום אותם בעונתם; אבל דבר זה גופא טעון הסבר, למה משמיעין על השקלים באחד באדר, והלא בחדש אדר יש עוד מצוה של זכר מחית עמלק, ומצות מחית עמלק נאמרה לישראל קודם מצות מחצית השקל?

טעם הדבר, מפני שבזכות מצות שקלים זוכים למחית עמלק, והקדוש ברוך הוא צִוָּה לישראל לתת מחצית השקל כופר נפש, כדי להקדים רפואה למכה. 'אמר ריש לקיש: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל (וְעִשְׂרֵת אֲלָפִים כֶּסֶף אֶשְׁקוּל על יְדֵי עֲשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ - אסתר ג), לפיכך הקדים שקליהו לשקליו. והיינו דתנן: 'באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים'; וצריכין ישראל לתת שקליהם לפני שבת זכור. ואסור לומר עליהם 'לשם כופר', אלא 'לשם נדבה'. (ע"פ ספר התודעה).

סדר תענית דיבור

על פי קונטרס היחיאי לרב יצחק אלפיי זצ"ל

מפורסם המנהג שבשבת סיום של שבתות השובב"ם (ר"ת של הפרשיות: שמוות, וארא, בא, בשלח, יתרו ומשפטים), נוהגים לעשות תענית דיבור, ובה קוראים ג' פעמים את ספר התהלים בתוספת ח' מזמורים כנגד תנ"ח מחנות מלאכים, ומעלת תענית זו עצומה עד מאוד.

סגולת התהלים וסדר הנהגת הלמוד כפי שצריך להכריז עליה מבעוד מועד: אנו מודיעים על תענית דבור וסגולת התהלים הנחשבת להפסקה גדולה, "לתענית משבת לשבת" כמו שכתב הרב נועם אלימלך זצוק"ל. וידוע שתענית משבת לשבת נחשבת לחמשה ושישים אלף ושיש מאות תעניות (65,600).

כל מי שירצה להשתתף בלימוד ביום שבת קודש, צריך לקבל על עצמו את התנאים האלה מלב ונפש בלי שום זכר הכרח וכפייה ומטרה ופנייה כלל ועיקר, כי אם לשם שמים.

א. אין לדבר כלל מהתחלת הלימוד בספר התהלים עד הגמר, גם לא בדברי תורה ולא בשאלת שלום.

ב. יכוון לתקן מה שפגם ועוות בהפסיקו בלימוד התורה הקדושה בדברים בטלים. ולתקן פגם שדבר דברי חול בבית הכנסת, ודבר דברי חול בשבת קודש, ולהתחרט מכל מעשה לא טוב שעשה נגד רצונו של ה' יתברך, בין במצוות עשה בין במצוות לא תעשה. להרהר בלבו תשובה שלימה על כל עונותיו חטאיו ופשעיו ובפרט על החמורות, כגון: הוצאת ש"ז לבטלה, על דיבור לשון הרע ועל דבור בבית הכנסת ובשעת לימוד תורה.

ג. יקבל על עצמו מצוות 'ואהבת לרעך כמוך', ויכלול את כל עם ישראל.

ד. לומר את כל הלימוד מתוך ובנעימה, בלי להפסיק כלל.

ה. תענית הדיבור היא רק ביום השבת ולא מערב שבת.

ו. מותר לומר 'שבת שלום' אחר התפילה, (רק לא בתוך קריאת התהלים ג' פעמים).

ז. הלימוד נעשה דווקא בימי השובבים המסוגלים לתיקון החטאים הידועים.

ט. נוהגים לומר בסוף הלימוד יהי רצון ותפילת הסגוריא, (ובשבת מדלגים כל לשון של וידוי וכד').

י. נוהגים לתת צדקה לעמלי תורה ולנוקקים הגונים.

סגולה נפלאה לבטל גזירה ולהפך עצת אויבנו, שיאמר אחר תפילת הסגוריא בש"ק

הצילני נא מיד אחי מיד עשוי כי ירא אנכי אתו פן יבוא והפני אם על כנים: ואתה אמת הטיב איטיב עמך ושמי אתי ורעך כחול הים אשר לא יספר מרב:

הציבור יחזרו על הפסוקים, אח"כ יאמר החזן בכוונה גדולה עשר פעמים:

בשם עשרי בשם חמשה בשם שש בשם חמשה תופר עצת כל אויבנו וצרינו ושונאנו

כולם יחד: **עצו נצח ותפר דברו דבר ולא יקום כי עמנו אל: ויצא ידוד ונלחם בגוים ההם ביום הלחמו ביום קרב: תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם ואתה תגיל בידוד בקדוש ישראל תתהלל: לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ידוד כמים לים מכסים:**

יהי רצון שתקבל תפילתנו לפני שוכן מרומים לישועת הפרט והכלל, לחיים טובים ולשלום, אמן כן יהי רצון.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה יהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלגרה בת ג'אן. אסתר בת זוהרה. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. להחיות נעדי צה"ל ושביו ובהם: אורון שאול. הדר גולדן. גיא חבר. רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן, יוחנן פולארד הי"ו.

לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמירה. מיר חנוך. נסים כהן. רובי צעדי. יצחק בן מול מורח. מרדכי ומשה מורח. ישראל אברהם נתן. אברהם אוהיון. מרדכי צאג. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטאס. ר' חיים אהרנה. לוי יצחק אברדי. אורן מועלם. אליהו מייס. דוד חנני. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמוס דמרי. רבי שלמה. סימנטוב משה יהודה. ישראל בן גמרה. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורח. יצחק ושמחה אילון. נסים וסוליקה שושן. יצחק ולאח אסטרנו. נדירה שמעון. מנירה לוי. ליט שבת. אסתר בת תורא. אסתר חדר. חנה יצחק. דינה פונדק. אליהו בת פריחה. תירצה זיגרון. אסתר וענבר חנוך. דניאל אלמליח. אליהו אדרי. נסים מלי. מרים וענונו. עזיזה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעימה בת מגוידה. לאויה מרד. זוהרה בת חנה. עליזה כהן. שרה אוליאל. יוכבד ועקנו. חסיבה ששפטש. עישה דוד. ברכה סופר. רותי אטל. סבטלנה בת אילנה. אסתר איבג. כמסיה דיד. כמסיה כהן. אלום טובול. אילה שחר. רבקה שעזיה. אריאל דרסעבר ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנידור, שושנה רוזה, רפאל פריץ, ועציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ו.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה